

Crisi, mobilització, organització i alternativa política

Mentre el capital continua la seva orgia especulativa, la darrera crisi econòmica del capitalisme continua castigant sense pietat la classe treballadora: atur, congelacions o reduccions de sous, de pensions, de prestacions socials...

Davant d'aquesta situació, els gestors socialdemòcrates del sistema s'agenollen i compleixen sense cap mena vacil·lació el que els encomanen els oracles de l'FMI o de la Comissió Europea. Aquesta crisi pot significar el cop de gràcia per a la socialdemocràcia, que, vampiritzada des de fa molts anys pel liberalisme, ja no és capaç ni d'oferir un projecte polític diferenciatiu. Per exemple, els socialdemòcrates ja no es plantegen ni implementar una fiscalitat progressiva ni la creació d'una banca pública desvinculada dels moviments especulatius del capital.

El descrèdit d'aquests gestors (i també el dels seus originals liberals) creix com l'escuma, en una crisi política que no se sap on conduirà: pot desembocar en un augment dels sectors populars que creguin que la solució a la crisi passa per iniciar el camí cap al socialisme, però també pot significar, cal ser-ne conscients, un creixement del populisme feixista, el qual rebrà, si s'escau, el suport de si més no determinades fraccions de la classe dominant, tal com va passar a Europa en les primeres dècades del segle xx.

D'altra banda, al nostre país el projecte espanyol continua enfonsant-se. La tercera onada de consultes independentistes ha servit per mostrar l'arrelament d'aquesta mobilització, perquè després de l'espurna d'Arenys, la prada continua cremant. Només cal comparar aquestes consultes amb l'organitzada per l'Ajuntament de Barcelona sobre el futur de la Diagonal per adonar-se de la dimensió de l'incendi, que amb tanta insistència alguns lacais del PSOE han volgut minimitzar i ridiculitzar.

Aquesta tercera onada ha tingut una altra virtut: han posat al seu lloc personatges com Alfons López Tena, que s'havia volgut autoerigir en un suposat model d'eficiència i feina ben feta. Aquest model, profundament elitista i tecnocràtic, rebutja l'autorganització popular i propugna que una minoria tingui capacitats executives absolutes en l'organització de les consultes.

Els resultats de participació d'una ciutat com Girona, no gaire allunyats dels d'una vila amb menys complexitat sociopolítica com Olot, on López Tena havia aterrat, han de servir per parar els peus definitivament a personatges que vulguin convertir el moviment per la ruptura democràtica per la independència en una imatge del seu model social altament jerarquitzat. S'ha guanyat la primera batalla als sectors liberals del moviment, però l'enfrontament entre el pro-

jecte liberal i el popular tot just acaba de començar i viurà batalles més decisives.

El balanç, doncs, d'aquestes consultes és en general molt positiu ja que mostren que l'independentisme és una força emergent, la que té més capacitat d'engrescar i mobilitzar el nostre poble, un fet que no passa desapercebut a cap analista extern. Ara bé, seria un error aturar-se en aquesta fase de mobilització, ja que cal que el moviment per la ruptura democràtica per la independència faci un salt qualitatiu i es doti d'estructures unitàries de base assembleària arrelades al territori i fixi un full de ruta. Només si és capaç de dur a terme aquest salt, les consultes, a més de contribuir a l'augment de la consciència nacional, hauran servit per acumular forces per a una nova fase de la lluita.

Són temps, doncs, de mobilització contra l'intent de traslladar la crisi a la classe treballadora i contra l'intent del capital d'imposar més mesures que afebleixen el poder del treball. Són temps de mobilització en favor del dret a decidir. Són temps d'organització del moviment democràtic per la independència. Però també són temps de perfilar una alternativa política nacional per a les classes populars, un repte en què la CUP hi té molt a dir, sobretot si sap desempallegar-se dels cants de sirena que voldrien atrapar-la en un estèril municipalisme i impedir que continuï el seu viatge cap a Ítaca.

Per un Full de Ruta de l'Esquerra Independentista: de les Consultes a la Independència

No és exagerat afirmar que una de les mancances més grans dels desenvolupaments tàctics de l'Esquerra Independentista és la inexistència d'un veritable Full de Ruta que mostri, des del punt de vista de l'Esquerra Independentista, els passos principals que la nació catalana ha de seguir fins a la conquesta de la Independència política.

Fins avui hi ha hagut diferents intents d'elaboració de fulls de ruta, però els més explicats han estat els que han fet públics els sectors liberals.

Amb l'objectiu d'avançar en la definició d'aquesta qüestió el Moviment de Defensa de la Terra ha elaborat, a la seva XI Assemblea Nacional tinguda els dies 13 i 14 de febrer a Brunyola (La Selva), un text on partint de l'anàlisi de la situació avança alguns aspectes d'aquesta alternativa.

En aquest article en farem un resum, centrant-nos sobretot en els aspectes organitzatius que poden afectar més directament l'Esquerra Independentista.

Bases socials i polítiques per a la Ruptura Independentista

En un moment en què importants sectors socials i polítics de l'independentisme i del sobiranisme estan estenent la seva influència al si de la societat catalana, el Moviment de Defensa de la Terra ha considerat imprescindible emprendre una tasca de clarificació d'aquest procés i amb aquest objectiu ha pres una resolució en els termes següents.

En primer lloc, cal considerar quina és la base social real que ens ha de portar a la Independència. La conjuntura política de *ruptura democràtica per la independència (RDxI)* ha estat descrita per l'MDT d'ençà de l'any 2004 com l'impuls democràtic necessari per a situar de la sobirania política damunt unes noves bases en funció de la voluntat col·lectiva del poble català. Aquest procés sociopolític agrupa tots els sectors socials favorables a avançar cap a aquest objectiu, a partir de la consciència social i política existent en el moment present.

Els sectors socials implicats en la RDxI són bàsicament el conjunt de les classes populars catalanes. No es tracta, per tant, de sectors gaire diferenciats socialment de la que ha estat la base social de l'Esquerra Independentista al llarg dels quatre decennis del seu desenvolupament contemporani; no són gaire diferents de les que s'agrupen en la confluència sociopolítica que l'Esquerra Independentista ha definit com a Unitat Popular. La distinció entre un i altre moviment és més aviat en la consciència política i social. Els sectors implicats per la RDxI són bàsicament les classes populars catalanes, amb l'addició d'una franja (numèricament poc important però políticament significativa), de sectors de la petita i mitjana burgesia. És justament la influència ideològica d'aquests sectors el que retarda la consciència d'una part de les classes populars que no se sent implicada plenament per les propostes i els objectius de la Unitat Popular.

La base de la Ruptura Democràtica per la Independència no és, doncs, amb propietat una aliança interclassista ja que la burgesia com a tal no s'hi veu implicada realment. És més aviat una confluència sociopolítica de diferents sectors amb una consciència variable sobre la realitat de la societat catalana, agrupats per l'objectiu de la defensa dels drets col·lectius (principalment del dret de la nació catalana a l'autodeterminació) i per la voluntat de renovació democràtica.

Dos projectes principals contraposats

Dins aquest magma ideològic autodeterminista i democràtic, s'hi poden distingir avui dia dos projectes fonamentals: hi ha un projecte dirigit per sectors de la mitjana burgesia (que comprèn, a més de la mitjana burgesia econòmica, la casta política i els seus satèl·lits, com ho poden ser els periodistes i funcionaris del règim, etc.). I un altre projecte impulsat per les classes populars. El primer projecte esmentat és un projecte que es concep com a li-

beral en el qual es reflecteixen els sectors dominants de la societat catalana, especialment personatges pròxims a la cúpula de CDC. L'altre projecte es configura com un projecte social i és el que és propi de les classes populars. Davant la situació política avui vigent el projecte liberal s'esforça per minimitzar la ruptura amb el marc sociopolític i econòmic existent; mentre que el projecte social es fonamenta en una ruptura envers el règim polític (i, de retop, amb aspectes del sistema socioeconòmic de dominació). Aquesta és la distinció principal. De fet, el projecte liberal pot ser considerat idealista, a causa de la manca d'elements objectius en què es fonamenta; però això no vol pas dir que no pugui tenir un nombre important de seguidors ja que es mou dins els termes de la ideologia dominant. Entre aquestes dues posicions apareixen també posicions intermèdies com ho són alguns projectes electorals que són fonamentalment (ideològicament) liberals però que exhibeixen alguns elements del projecte social, tal com ho precisarem tot seguit.

Considerant aquestes posicions diferents, podem dir que, en la fase actual, tota defensa de la independència (idealista o no) juga un paper positiu pel que fa a la sensibilització. Però a més de la sensibilització és important saber considerar quin projecte es defensa, quina orientació es vol prendre, quina actuació es proposa. Convé, doncs, distingir entre *sensibilització* i *dinàmica*: a més de la funció de sensibilització cal saber distingir entre els diferents projectes polítics.

De manera esquemàtica podem definir el projecte liberal (a) amb els trets següents:

a1.- Es fonamenta en el parlamentarisme, es proposa d'aconseguir gairebé únicament una majoria parlamentària / a2.- S'adreça a l'elit social i política: empresaris i direccions de partits parlamentaris / a3.- S'identifica amb el marc polític i econòmic capitalista europeu / a4.- No aporta cap missatge de renovació democràtica / a5.- S'alia internacionalment de manera acrítica amb els

EUA i Israel / a6.- Es limita a les 4 províncies del Principat.

D'altra banda, podem definir el projecte social (b) amb els trets següents: b1.- Es fonamenta en un moviment democràtic de base / b2.- S'adreça a les classes populars catalanes / b3.- S'identifica amb un marc polític i econòmic republicà / b4.- Es fonamenta amb un missatge de renovació democràtica / b5.- S'alia internacionalment amb nacions sense estat, nacions no imperialistes, moviments polítics i socials d'allibera-

ment / b6.- S'estén al conjunt dels Països Catalans.

Entre aquests dos projectes, hi ha diferents propostes intermèdies, com algunes de les iniciatives electorals de caire populista que s'estan propugnant actualment, les quals comparteixen les tesis fonamentals de la proposta liberal tot revestint-se d'un discurs superficial de renovació democràtica. Tal com havien fet al llarg dels vint anys darrers de desplegament de l'independentisme d'altres projectes de característiques

oportunistes (com la Crida a la Solidaritat i ERC en un cert moment), el populisme electoralista «pica l'ullet» a les bases independentistes, recollint de manera oportunista algunes reivindicacions populars. Qualifiquem aquestes posicions d'oportunistes perquè sabem que el projecte liberal i les seves projeccions populistes no tindran mai la capacitat ni la possibilitat de triomfar per manca de base social prou sòlida, és a dir, per la inexistència d'uns objectius socioeconòmics ben definits que facin

possible l'arrelament social necessari per a impulsar la Ruptura Democràtica per la Independència en el marc polític actual, la monarquia parlamentària espanyola i el seu aparell repressiu, administratiu i mediàtic.

El projecte social de les classes populars catalanes

Aquest projecte social es pot definir pel seu *Objectiu polític* i per la seva *Estratègia política*: L'objectiu polític és definit al seu torn per la *Ruptura democràtica* i la *República*, una sortida política que posseeix la qualitat de ser democratitzadora i integradora. El projecte social cap a la Independència és una ruptura política perquè representa posar la nova dinàmica política en mans d'un nou cos social i d'una nova legitimitat sorgida de la nació catalana, tot trencant la legitimació del poder estatal imposat. Va acompanyat, per tant, d'un procés de participació democràtica i es proposa d'assolir una nova societat democràtica i igualitària, centrada en els valors de la República.

L'*estratègia política* que segueix el projecte social de les classes populars es fonamenta en l'organització, en una doble estructura necessària: d'una banda, la *Unitat Popular* com a organització bàsica, de fons, fonamentada en una agrupació sòlida dels sectors en lluita per la defensa dels interessos i les reivindicacions de les classes populars. Aquesta organització és bàsica perquè és la que ha de donar força al moviment de ruptura necessari. Només un moviment ben organitzat en una Unitat Popular (amb instruments d'informació, de capacitat de respondre a la repressió, etc.) pot donar força i continuïtat a la defensa del dret d'Autodeterminació.

Però, tal com hem assenyalat, la lluita per la independència demana també l'organització de sectors populars en estructures més àmplies, identificades amb un ventall ideològic més extens que s'articula en les *estructures democràtiques unitàries* de la *Ruptura democràtica per la independència*. Moltes de les plataformes sobiranistes actuals es mouen en aquest espai, però amb la manca de no tenir, ara com ara, un caràcter realment ampli i unitari.

Finalment, l'estratègia política del projecte social de les classes populars demana també l'articulació d'un *sistema internacional d'aliances*, fonamentat en aliats reals i possibles del nostre procés d'independència, com les nacions sense Estat (especialment de l'àrea euromediterrània), les nacions no imperialistes i

els moviments polítics i socials d'alliberament, en general.

Els dos eixos de les estructures unitàries per la ruptura

La ruptura democràtica per la Independència es desenvolupa a través de dos eixos: l'eix que podem anomenar *assembleari territorial*, articulat a partir de les assemblees democràtiques unitàries de base. I l'eix de *ruptura institucional*, compost pel conjunt de càrrecs electes i representatius, situats en una orientació rupturista.

L'eix *assembleari* (o *territorial*) és constituït per assemblees democràtiques unitàries, unes estructures necessàries per a articular tot el moviment de base favorable a l'autodeterminació i la independència sorgides en nombroses pràctiques polítiques com les consultes sobre la Independència. El ventall de propostes organitzatives actuals que representen l'independentisme i el sobiranisme organitzats, es veu marcat per la dispersió i una certa desorientació que no permet un enquadrament adequat de la gent que es vulgui incorporar al moviment a partir d'una consciència crítica incipient. Aquestes estructures (Assemblees Unitàries) permetrien la incorporació de les persones de manera independent a l'adscripció política. Es tracta de formes d'organització que fan arrelar el moviment i estenen la participació.

L'eix de *ruptura institucional*, dinamitzat per una assemblea de representants electes per l'autodeterminació (i la independència), és també necessari per tal d'introduir elements de contradicció en l'àmbit institucional, per mitjà dels representants no subordinats a les dinàmiques parlamentàries oficials. Aquest eix incorpora elements de confrontació política.

Aquests dos eixos, amb la seva dinàmica, accentuen els possibles conflictes de sobirania i de legitimitat entre la nació catalana i el marc estatal.

Exigències de l'actualitat política

Iniciar un procés constituent

Des del Moviment de Defensa de la Terra considerem que el moviment tàctic del moment present pot ser definit (i proclamat) com d'*inici del procés constituent de la nació catalana*. L'autonomisme és un camí tancat i ara, el poble català treballa per construir «la nació catalana política». El que volem dir amb això és que el moment present demana una mena de

«canvi de xip» que estigui al nivell dels reptes que ens oposa l'Estat. Si l'autonomisme ha fracassat, només ens resta començar el nostre propi camí. A la nostra manera de veure, cal, doncs, enfocar el moment present com a «inici del procés constituent». És important que el poble català esdevingui més i més conscient que estem construint col·lectivament una realitat política nova; aquesta consciència és un factor important que pot contribuir a estendre l'adhesió popular al moviment per la Independència.

Exercitar l'autodeterminació

D'altra banda, és evident que la Consulta sobre la Independència que es va

estenent per la geografia de la nostra nació fa avançar cap a l'exercici real del dret d'autodeterminació. Aquestes experiències són, de fet, descrivint-les d'una manera més precisa, *una exercitació del dret d'autodeterminació*; és, d'acord amb aquesta concepció, que cal valorar la seva funció. Es tracta, en general, com sabem, d'una mena d'assaig que permet la important tasca de sensibilització i d'augment de la consciència política a nivell massiu al voltant dels drets col·lectius.

Aquesta qüestió posa també sobre la taula el tema de la territorialitat en l'aplicació del dret d'autodeterminació. En aquest aspecte partim de la doble

consideració: la primera és que es tracta d'un dret que s'ha d'atribuir a tota la nació catalana sense excepció. La segona consideració expressa que és un dret que es pot aplicar, a partir d'un inici sòlid, successivament per àmbits polítics establerts (territoris històrics, municipis, etc.).

El fonament de la primera consideració és que el *demos* (conjunt humà) susceptible d'exercici d'aquest dret és la població de tots els territoris on és present la nació. El procés es desenvolupa amb la creació de formes polítiques noves sorgides de la nació catalana, per mitjà de la conquesta de la independència d'un territori, el seu establiment intern com a República federal, i la incorporació a aquesta República federal dels col·lectius que així ho decideixin. Des del punt de vista organitzatiu, és imprescindible que el moviment unitari per la independència es proposi d'abastar —tot considerant els ritmes diferents— el conjunt de la nació. Només mantenint estructures geogràfiques compartides d'àmbit nacional és possible aprofitar dinàmiques sociopolítiques que són clarament complementàries.

Construir l'organització àmplia i permanent del moviment per la Independència

Seguint les argumentacions exposades més amunt, es desprèn fàcilment que el procés d'experiències de consulta independentista, perquè tingui tot el seu sentit, ha de permetre desenvolupar els dos eixos de les estructures unitàries que hem descrit més amunt: l'eix

assembleari territorial, amb l'organització d'assemblees democràtiques unitàries locals; i l'eix de la ruptura institucional, amb la dinamització que s'està generant a partir de l'assemblea de representants electes pel dret de decidir.

Els esquemes organitzatius vigents actualment per a endegar les consultes no acaben de complir aquesta doble condició. Però la dinàmica del procés fa que vagi prenent cos una voluntat política en aquest sentit, i des de l'organització de les consultes, s'estan desenvolupant iniciatives adreçades a donar continuïtat a les estructures organitzatives que s'han anat desplegant. Si, continuant aquesta tendència, l'ampli moviment dinamitzador de les consultes s'implica plenament en la construcció d'unes noves estructures unitàries de caire assembleari per la conquesta de la Independència, hauran pogut deixar com a llegat, a més de la conscienciació política, una organització permanent amb perspectives de futur.

Segons les nostres anàlisis, ens cal ara dinamitzar un procés participatiu que, anant més enllà de les organitzacions actuals, permeti un ampli enquadrament en estructures obertes (seguint l'esquema de l'Assemblea de Catalunya, per posar un referent conegut). Totes les persones descontentes amb el marc polític actual, espoliador i cau de diferents formes de corrupció, haurien de reaccionar. Totes les persones que aspiren a una veritable democràcia del poble català, alliberat de les servituds d'un passat i d'un present despòtics, s'hi han de sentir identificades.

La veurem?

Perspectives actuals de la independència dels Països Catalans

Els horitzons temporals per a la independència no són una novetat. *Serà el 1992 l'any de la independència de Catalunya* era el títol d'un seminari celebrat el 1989. També en els anys vuitanta hi havia qui fixava la mirada en el 2000, aprofitant el simbolisme del mil·lenni. D'uns anys ençà, sentim a parlar de la data del 2014. Probablement, cada generació de lluitadors i lluitadores crea els seus propis estímuls en forma de fites temporalment assolibles.

Tanmateix, amb la mateixa facilitat amb la qual fixem aquestes dates, també ens deixem portar, sovint, per les apreciacions subjectives dels esdeveniments immediats, tant de signe optimista com de signe pessimista. En un exercici d'anàlisi, provarem d'entendre el moment actual amb una mica de perspectiva.

Acceleració de les contradiccions: percepció de la dominació

És evident que en els darrers cinc anys s'han produït esdeveniments que demostren una acceleració de les contradiccions entre el poble català i l'Estat espanyol. Malgrat tractar-se d'una dinàmica molt centrada en el Principat, podem dir que l'independentisme ha avançat i que no estem condemnats a un escenari immòbil.

Alguns d'aquests esdeveniments poden interpretar-se com a simplement conjunturals. Posem-ne tres exemples. Els 650.000 vots que va recollir ERC el març del 2004 poden interpretar-se com a reacció a l'abominable era Aznar, com un rebuig combinat a la criminalització de la dissidència, menyspreu pel poble català i manipulació informativa. Les massives manifestacions pel dret de decidir (febrer 2006 i desembre 2007) es poden interpretar en el marc de la defensa de l'Estatut i del col·lapse de certes infraestructures (Renfe, elèctriques...). Fins i tot la participació a les consultes populars sobre la independència pot anar minvant si l'hostilitat espanyola decreix i el silenci mediàtic ajuda que les aigües agitada tornin al seu cabal.

Les anàlisis més conservadores en el camp de l'Esquerra Independentista apunten que l'efervescència actual es deu a la radicalització de les bases convergents i que caducarà tan bon punt el regionalisme torni a la Generalitat de dalt. Però les interpretacions conjunturals no poden impedir-nos de veure una tendència general. Cal no oblidar, per exemple, que la manifestació del febrer del 2006 va ser la primera d'aquestes proporcions, en l'etapa postfranquista, que no estava convocada pels principals partits parlamentaris.

Tots aquests esdeveniments manifesten un augment de la **consciència de la dominació** espanyola i una creixent sintonia amb els plantejaments alliberadors. Particularment, la consciència sobre l'**espoli fiscal**. El fons de la dominació sobre els Països Catalans es troba en la voluntat d'espoli de les «províncies tributàries». Això ens remunta no ja a l'escenari de la Nova Planta (1714), sinó que ens recorda totes les tensions anteriors generades per la necessitat de la Monarquia Hispànica d'extreure més fons de les «províncies» per a les despeses de la política imperialista (en temps de Felip IV: *Unión de Armas*, proposta del Comte-Duc d'Olivares).

Avui dia, els càlculs situen l'espoli fiscal dels Països Catalans sota l'Estat espanyol en 25.000 milions d'euros anuals. L'espoli va associat a la discriminació respecte a les **inversions**, fet que en els darrers trenta anys ha provocat un desenvolupament de l'àrea econòmica de Madrid molt superior, en proporció, al de l'àrea de Barcelona (en obra pública, en trens de rodalies, en manteniment d'infraestructures...). El disseny d'aquest model econòmic que es fa des del poder polític també pesa sobre la connexió de l'economia catalana amb els fluxos mundials, com es pot comprovar en el cas de l'aeroport de Barcelona¹. La situació dels Països Catalans no és un dilema de desequilibris territorials, perquè les xifres demostren que els percentatges de dèficit del Principat o les Illes no es poden com-

parar amb cap altra situació similar de «regions» europees. Com recordava Joan Mir en un article, «el Tribunal Suprem alemany ha dictaminat que tota contribució fiscal d'un *land* a l'estat que superi el 4% de la riquesa que ha produït és un robatori i, per tant, il·legal»².

El cas dels Països Catalans és, doncs, un cas clar de dominació, que a més del transfons econòmic, té una **dimensió política i cultural**. La minorització lingüística seria un exemple de la cultural, mentre que a nivell polític, podem parlar d'una confrontació de models: entre un model democràtic-popular i un model autoritari.

Així doncs, aquestes tensions són percebudes per uns sectors de la població cada cop més nombrosos. I, si bé no es tradueix encara en una marea independentista, sí que ha augmentat el nivell d'**organització**. La celebració de consultes sobre la independència en moltes viles i ciutats del Principat ha demostrat un alt nivell organitzatiu, tant a nivell quantitatiu com a nivell tècnic.

Amb aquest escenari de fons, han emergit diverses propostes de **Front Patriòtic**. La propaganda contra l'espoli fiscal pot fer-se des d'una òptica interclassista però no únicament: al cap i a la fi, tota la riquesa prové de la força de treball. Des de l'Esquerra Independentista, l'estratègia de la Unitat Popular fonamenta les aliances amb l'objectiu de lligar la independència a la transformació social i econòmica. I, si bé no podem descartar l'articulació frontista en una conjuntura futura determinada, cal recordar que la construcció de fronts correspon a fases molt avançades dels processos de lluita³.

Variables històriques als Països Catalans

Si volem tenir una mica de perspectiva per analitzar el moment actual es fa

[2] J. MIR: «Dret de cuixa», Mail obert a Vilaweb, 23-05-2007

[3] Sobre aquesta qüestió, podeu veure l'article «Patriotisme i estratègia», a *La Veu* 88, juliol 2009.

[1] V. PARTAL: «Som un país de façana», *Mail obert* a Vilaweb, 16-07-2009

necessària, doncs, la visió històrica. Enfront de la dominació espanyola s'ha anat configurant el catalanisme polític (i el valencianisme i el mallorquinisme, que històricament s'han manifestat en propostes rupturistes i propostes reformistes). Des d'una perspectiva històrica general, el moviment nacional català s'ha mogut, ja des de finals del segle XIX, entre les dinàmiques separatistes-republicanes-independentistes i les dinàmiques reformistes-autonomistes, a través de cicles en els quals una opció emergia quan l'altra reculava, sovint com a conseqüència de l'acció de l'Estat, però també d'altres elements. Podem ordenar-los en:

1. Repressió.
2. Paper de la burgesia.
3. Aliança amb forces espanyoles.
4. Desgast de l'autonomisme.
5. Conjuntura internacional.

Certament, en aquesta dialèctica, la **repressió** de l'Estat espanyol ha estat un element condicionant de primer ordre. Així, per exemple, el moviment republicà arriba a triomfar el 1873 (amb intents de proclamar l'Estat català), però —en el context repressiu de la Restauració

posterior a 1874— s'imposa el reformisme catalanista. En el mateix sentit cal interpretar la desfeta del republicanisme català després de 40 anys de franquisme.

Indubtablement, el paper de la **burguesia catalana** també ha estat determinant. En certes conjuntures ha alimentat la reivindicació nacional (campanya autonomista de 1917, reforma de l'estatut de la Comunitat Autònoma Catalana el 2003-2006) per després pactar la «pau» amb l'Estat a canvi d'un enfortiment de la seva posició política.

L'aliança de sectors de l'independentisme amb altres sectors polítics (com ara diferents expressions de l'**unitarisme espanyol**) també ha marcat històricament la reculada dels plantejaments d'emancipació nacional. La renúncia a la República Catalana per part de Macià s'explica per la seva aliança conjuntural amb el republicanisme espanyol. De la mateixa manera, l'acceptació dels règims autonòmics (que separen els Països Catalans) per una part de l'independentisme en el context de la Transició, es podria explicar per la continuació d'una dinàmica d'unitat indiscriminada respecte als plantejaments de l'antifranquisme.

Contràriament, podem observar que la demostració mateixa dels **límits de**

l'**autonomisme** és un dels factors determinants per al creixement de l'independentisme. Aquest últim factor té molt de pes en el creixement actual de l'independentisme català. Després de gairebé trenta anys d'autonomia, els Països Catalans continuen fragmentats; l'economia de l'arc mediterrani ha reculat en favor del centre de l'Estat espanyol; la llengua catalana no ha millorat en el seu ús social; la política professional ha demostrat la seva incapacitat per resoldre moltes qüestions que afecten el dia a dia de les classes populars. I l'Estat espanyol monàrquic s'ha evidenciat com una democràcia incompleta, en la qual el sistema de llibertats està sotmès a uns límits clarament conservadors, entre els quals hi ha el no qüestionament de l'ordre imperant.

Finalment, la **conjuntura internacional** és també un element que influeix en la dinàmica independentista: és el cas de l'onada favorable als drets dels pobles de 1918 (desmembrament dels imperis europeus, tesis de Wilson i Lenin, lluita a Irlanda...) o la creació de nous estats europeus a partir de 1991 (crisi del «Bloc de l'Est»).

Una ullada a altres casos

S'ha de tenir en compte que la gran majoria de països que han accedit a la independència durant el segle XX ho ha fet gràcies a un d'aquests dos contextos, o gràcies a la combinació d'ambdós:

- a) A través de processos de **lluita armada**, com els casos d'Irlanda (1921), Indonèsia (1949), Vietnam (1954), Xipre (1960), Algèria (1962), Guineà-Bissau i Angola (1975)
- b) Fruit d'una **crisi** de l'Estat dominant (metròpoli), i d'una recompo-

sició del Sistema Polític Mundial: post 1918 (Finlàndia, Polònia, Txecoslovàquia, Hongria), post 1945 (Corea, Índia i moltes colònies britàniques i franceses), post 1989 (Lituània, Letònia, Bielorrússia, Estònia, Ucraïna, Moldàvia, Repúbliques de l'Àsia Central, Repúbliques del Caucas, Eslovènia, Croàcia, Macedònia, Bòsnia-Herzegovina, Eslovàquia... i encara, Montenegro i Kosovo)

D'aquesta constatació no se'n poden fer deduccions que, de tan **historicistes**, ens deixarien paralizats. Però també hem de tenir en compte que una hipotètica expressió majoritària de la voluntat de sobirania (posicionament del Parlament, referèndums, etc.) no és el **detonant** del procés d'independència dels Països Catalans. Aquest referèndum cal contemplar-lo com una fita, resultat d'un procés de lluita, al llarg del qual s'hauran bastit determinats instruments (organitzacions, parainstitucions, xarxes...) al si del moviment popular que afermaran la victòria de la sobirania del poble català.

Per altra banda, és evident que la debilitat de l'Estat espanyol pot afavorir el triomf del moviment per l'autodeterminació. En aquest 2010, la crisi econòmica que travessa el sistema econòmic mundial es demostra més profunda a l'Estat espanyol, per la ja coneguda sobredimensió de l'acumulació procedent del sector immobiliari. Però no podem deduir que la crisi econòmica ens situï a les portes de la independència. D'aquesta crisi no podem deduir-ne la seva crisi política i, encara menys, l'assoliment de la sobirania nacional dels Països Catalans.

Tanmateix, tampoc podem situar el poble català al marge d'aquestes realitats «exterior», com si es tractés d'un convidat de pedra en els canvis que es produeixen a escala internacional. El poble català pot ser un agent principal en els canvis que pateixin els Estats espanyol i francès, així com la Unió Europea en el seu conjunt. Ni tampoc podem assegurar que la integritat dels Estats de la Unió Europea (cas d'Espanya i de França) sigui un principi tan ben establert a dia d'avui.

Pel que fa la primera qüestió, l'obertura de dos processos paral·lels a Euskal Herria i als Països Catalans farà trontollar l'ordenament interior de l'Estat espanyol. Pel que fa la segona puntualització, cal dir que els **estats-nació** segons el patró europeu (que s'ha estès arreu del món en l'Edat Contemporània) estan immersos en un procés de trans-

formació que Jaume Renyer⁴ ordena en **cinc fronts de crisi**:

1. Transformació de les relacions entre Estat i societat civil.
2. Impacte de la integració de l'Estat en institucions comunitàries.
3. Tensió entre Estat i mercat.
4. Competència emergent de les administracions locals i regionals.
5. Tensió entre Estat i nacions oprimides.

Aquestes tensions que afecten l'estat-nació (excepte la 5, afecten igualment els estats amb la *qüestió nacional* resolta) poden tenir la resposta en l'alternativa independentista, basada en el principi democràtic de l'autodeterminació dels pobles.

La bèstia adormida?

Hi ha un element a tenir en compte respecte l'avanç del moviment independentista i que, sovint, ignorem: la reacció de l'Estat espanyol. De la Consulta d'Arenys de Munt ençà, l'**espanyolisme** ultra ha demostrat moltes dificultats per mobilitzar. Però cal no oblidar que aquest agent ha estat important en altres èpoques (Transició) i que ho és, encara, al País Valencià, territori en el qual el blaverisme és fastigosament impune.

La por associada a les manifestacions polítiques és quelcom present encara en una societat com la nostra, marcada pels segles d'ocupació i, especialment, per la darrera de les dictadures que hem patit. Com ha assenyalat Hèctor López Bofill, el pols que ha de sostenir l'independentisme ens porta a «mirar la bèstia als ulls», i si bé «difícilment hi haurà repressió violenta en el marc de la UE i del Consell d'Europa, (...) sí que no ens estalviarem, pel cap baix, campanyes d'odi, torbacions socials i processos judicials. Mentre una massa crítica del catalanisme no accepti assumir aquests sacrificis personals i col·lectius, continuarem vagant erràtics pel desert»⁵.

La reacció de l'Estat espanyol pot seguir diferents vies. El pacte amb les **cúpules dels partits institucionals** pot ser una. Cal no oblidar que els grans partits, a més d'agents polítics, són alhora estructures de poder interessades a reproduir-se i créixer.

L'aparell policial-judicial pot ser un altre front de desgast. En aquest cas, cal

recordar el concepte de **dret penal de l'enemic**, que va desplegar el govern Aznar en el context post atemptat de les Torres Bessones de Nova York i que es troba a la base de la Llei de partits (juny 2002) i de la desarticulació de l'Esquerra Independentista basca. Pot tornar a activar-lo el PSOE o pot tornar el PP al govern espanyol i continuar amb aquest principi judicial. El Procés Lizarra, iniciat per l'independentisme basc el 1998 amb l'objectiu de crear «marcs oberts on puguin tenir cabuda noves fórmules que donin resposta a la tradició i aspiracions de sobirania de les ciutadanes i ciutadans d'Euskal Herria», va ser contestat per l'Estat espanyol amb el procés d'il·legalització de l'esquerra abertzale.

Acumulació de forces com a conclusió

A l'hora d'enfrontar un combat polític, com ara la lluita independentista, sempre cal valorar les pròpies forces i les de l'enemic. En aquest article hem apuntat alguns elements d'anàlisi i n'ha deixat pendants uns altres. Tanmateix, sempre acabem donant un paper determinant a l'acumulació de forces. Però aquesta acumulació de forces serà un progressiu avenç cap a una majoria social que s'expressi de cop, a les urnes, i imposi el canvi? Contràriament, cal fixar-se que a vegades, rere les revolucions hi trobem minories actives al costat de grups socials que «no volien fer la revolució». Aquest és el cas de la primera de les grans revolucions polítiques de la contemporaneïtat, la Revolució Francesa. No va ser una revolució fruit únicament de l'acció conscient, planificada i organitzada dels seus actors. Ningú la va controlar per complet. L'empoderament dels diputats del Tercer Estat, sumat als desordres socials i a l'eufòria dels diputats en la sessió del 4 d'agost de 1789, es troben a la base del canvi radical. Després van ressorgir els antagonismes. En paraules d'un historiador, «La nit del 4 d'agost no deixa de ser una escleridora il·lustració de la manera per la qual, en una situació de crisi, la dinàmica pròpia de l'Assemblea va portar els diputats a adoptar posicions revolucionàries que, unes setmanes abans, els haguessin semblat totalment inconcebibles»⁶.

ALBERT BOTRAN

[4] J. RENYER: *L'autodeterminació del poble català*. Editorial Mediterrània. 2000. P.46.

[5] H. LÓPEZ BOFILL: «El cost de la llibertat», a *Avui*, 24-08-09.

[6] L. BONELLI: «No querían hacer la revolución», a *Le Monde Diplomatique*, edició espanyola, 164, juny 2009, p. 12-13

Ofensiva contra la classe treballadora

En lloc de remetre, la crisi econòmica del capitalisme continua i s'agreuja. I com d'altres crisis, representarà un punt àlgid en la lluita constant entre el capital i el treball. La burgesia intentarà contrarestar la caiguda de la taxa de benefici a costa de la classe treballadora augmentant l'exacció de plusvàlua. No ens enganyem: la classe dominant i els seu ideòlegs tenen clar qui pagarà els plats trencats de tot plegat. Per si algú en tenia cap dubte, fa pocs dies Vicent Sanchis, membre destacat de la fundació neoliberal Catalunya Oberta, deia amb tota franquesa:

Agradi o no agradi, la crisi l'han d'assumir els treballadors, que poden pagar molt o moltíssim, segons si accepten les grans rebaixes ara o si forcen ajornar-les. (*Avui*, 5-5-2010)

Les darreres decisions del govern grec, portuguès i espanyol van en aquesta direcció i suposen un sotmetiment total als dictats de l'FMI i la Comissió Europea. No ens engayem: aquestes mesures no cerquen reduir el dèficit públic (cosa que es podria aconseguir amb altres mesures, com ara l'augment dels impostos a les rendes més altes), sinó que són l'avançada d'una ofensiva més global contra la classe treballadora, que es plantejarà en dos fronts fonamentalment: les pensions i l'empitjorament de les condicions laborals per mitjà d'una nova reforma laboral, que ja va ensenyar les dents a la llei 27/2009 de desembre passat. El mateix que han reclamat i han aplaudit aquestes mesures ja fa temps que exigei-

xen que s'actui en els dos fronts esmentats.

Assalt a les pensions públiques

No es cap secret que des de fa tres dècades les pensions públiques sofreixen un atac sistemàtic, atacs que la socialdemocràcia no ha volgut ni ha pogut frenar. Ans al contrari, l'anomenat Pacte de Toledo ja va suposar l'acceptació d'algunes de les propostes liberals, com ara l'allargament dels anys de cotització per tenir dret a una pensió, l'augment dels anys de la base reguladora de càlcul, la promoció dels plans de pensió privats o la separació de la Seguretat Social de la resta de l'economia de l'Estat, la qual cosa l'obliga a autofinçar-se i exclou la possibilitat que l'Estat ajudi a consolidar i millorar el sistema de pensions públiques per via impositiva. Aquestes propostes van ser complementades amb unes generoses desgravacions fiscals per als plans privats, una despesa que podria haver estat utilitzada, per exemple, per augmentar les esquivades pensions actuals.

Evidentment, la burgesia no n'ha tingut prou amb aquells avenços, sinó que el seu objectiu fonamental és aconseguir que si més no una part important d'aquest capital gestionat públicament passi a ser controlat privadament per fer-lo circular en processos fonamentalment especulatius que permetin obtenir els màxims beneficis.

A l'Estat espanyol, l'atac contra les pensions públiques va començar amb una guerra ideològica per adobar el terreny perquè es prenguessin determina-

des mesures per promoure l'extensió dels plans de pensions privats. Així, des de la dècada dels noranta han aparegut periòdicament un seguit informes i estudis suposadament objectius, difosos àmpliament pels mitjans de comunicació, que auguren la insostenibilitat del sistema públic i la necessitat que es complementi amb els fons privats. Com declarava Miren Etxezarreta al diari *Público* el passat 22 de febrer «l'objectiu era estimular els sistemes privats de pensions i han tingut èxit perquè amb tanta por molta gent els va creure i l'Estat es va veure obligat a més a oferir quantioses desgravacions».

Ara bé, aquests informes eren esbiaixats i tenien una base científica força dubtosa. D'entrada, una part significativa eren encàrrecs del Círculo de Empresarios o de les fundacions de la Caixa o el BBVA, és a dir, entitats financeres, que són les més interessades en la privatització de les pensions. D'altra banda, les seves previsions s'han revelat falses de totes totes sense cap dels seus autors, sovint catedràtics d'universitat, hagin reconegut els seus errors, que es devien a uns plantejaments més ideològics que no pas a una anàlisi rigorosa de la realitat. Preveïen el col·lapse del sistema públic cap a l'any 2000 o 2005 i la realitat va ser que en aquests anys la Seguretat Social va tenir superàvit. Fins i tot, en un any crític com el 2009, en què les cotitzacions han minvat considerablement alhora que han augmentat les despeses a causa de l'atur, aquest organisme va tancar amb un superàvit de 8.500 milions d'euros. [No cal dir que si els Països Catalans fós-

sim independents aquest superàvit seria superior en termes relatius perquè, entre d'altres raons, se sap que la classe treballadora catalana és una font fonamental dels recursos de l'anomenada «caixa comuna».]

Ara tornen a sentir-se els tambors catastrofistes, sovint interpretats pels mateixos músics que van fallar en les seves previsions, els quals pronostiquen per al 2020 l'ensulsiada del sistema públic. Al mateix temps, l'FMI empeny els governs a congelar les pensions i des del govern espanyol es llança el globus sonda que anuncia l'endarreriment de la jubilació dos anys. Comptat i debatut, es tracta de crear el clima necessari per fer creure un altre cop que les pensions públiques són insostenibles. Ara per ara l'agenda neoliberal passa per reduir-les a unes d'assistencials, que, no cal dir-ho, *caldria* complementar amb uns plans d'estalvi privats. Amb aquest objectiu es proposa que s'augmenti un altre cop els anys de cotització per tenir dret a rebre una pensió contributiva, que la pensió es basi en salari mitjà de tota la vida laboral o que

no s'actualitzi amb relació a la resta de salaris o l'IPC.

La nova reforma laboral

Des de fa anys els propagandistes neoliberals parlen de la *necessitat* d'una nova reforma laboral, però, com és habitual, la intensitat del seu soroll ha augmentat amb la crisi. Amb el llenguatge mistificador habitual s'insisteix en la necessitat de reformes *estructurals* i que l'atur és una conseqüència d'un mercat laboral massa rígid i massa protector dels treballadors i treballadores.

Les propostes presentades pel govern espanyol van en el sentit d'entendre el contracte indefinit amb indemnització en cas d'acomiadament de 33 de dies per any treballat en lloc dels 45 de la modalitat habitual fins ara, les bonificacions a la patronal per diversos supòsits, com ara contractació a temps parcial amb horari fix, cosa que incentivarà aquesta modalitat de contracte en lloc de la de temps complet, l'allargament del contracte de formació (contracte escombraria) fins als

24 anys o l'extensió de les ETT a tots els sectors.

No s'ha d'oblidar que les bonificacions a la patronal, a través, per exemple, d'exempcions en les cotitzacions socials, era una de les apostes principals de la llei 27/2009, que preveia aquestes subvencions en el cas de la contractació indefinida de treballadors que estiguessin rebent prestacions d'atur o en el cas de la contractació a temps parcial. Aquestes bonificacions suposen un transvasament de milers de milions d'euros de l'erari públic a mans privades o, dit altrament, la patronal s'apropia de més plusvàlua i aconsegueix més beneficis.

Siguin quins siguin definitivament els continguts de la nova reforma laboral, l'experiència històrica ens ensenya que la classe treballadora ha anat perdent un llençol a cada bugada i que el resultat visible de cada reforma ha estat més precarització i pèrdua de drets laborals, és a dir, més indefensió del treball davant el capital. Les anteriors reformes només han servit perquè en les darreres dues dècades la participació dels salaris en la

renda total hagi minvat en favor dels beneficis empresarials.

Quina resposta?

Desgraciadament, la classe treballadora catalana no compta amb organitzacions polítiques i sindicals pròpies i sòlides que en aquest context de crisi del capitalisme puguin llançar una contraofensiva de la classe treballadora.

Pel que fa a les organitzacions polítiques prestesament d'esquerres, la seva preocupació fonamental és la gestió d'un poder limitat i esquitit: perquè ni EUPV, ni EUiA, ni ICV, etc. han sabut veure que en aquesta conjuntura de crisi calia prioritzar una resposta a aquesta previ-

sible ofensiva del capital i sobretot prendre la iniciativa. Fa massa anys que aquestes forces polítiques van a remolc del PSOE, del qual són una mena de corrent crític però totalment subordinat a la seva estratègia.

A nivell sindical, la realitat encara és més crua: la majoria de la classe treballadora organitzada pertany als dos sindicats, UGT i CCOO, que han anat acceptant i signant algunes de les retallades de drets laborals i que davant d'aquesta ofensiva contra el treball no s'han atrevit ni a plantejar-se seriosament la necessitat de convocar una vaga general. La seva resposta tèbia a les darreres mesures antisocials preses pel govern espanyol són la darrera mostra de

com actuen aquestes maquinàries burocràtiques.

En aquest context tan desolador, cal augmentar l'autoorganització i la mobilització popular, però cal també aprofitar aquesta conjuntura perquè la CUP es reforci com a agent polític nacional i superi l'estadi d'innocu projecte municipalista. Perquè pensar que hi pot haver una resposta a l'ofensiva del capital des del municipalisme és simplement una quimera que pot dur la CUP a l'esterilitat política. Ara és més urgent que mai formular un mínim programa socioeconòmic nacional que ofereixi a les classes populars catalanes una alternativa a la crisi econòmica i política actual.

JOANA GORINA

El lobby d'Israel

JOHN J. MEARSHEIMER, STEPHEN M. WALT
El lobby d'Israel

Ara Llibres, Països Catalans,
2007, 528 pàgines

El lobby d'Israel va aparèixer en versió anglesa el 2007 i va provocar un gran rebombori als Estats Units. El llibre era l'ampliació d'un article homònim que els dos autors, John J. Mearsheimer i Stephen M. Walt, havien publicat al *London Review Books* el 2006, després que fos rebutjat per diferents publicacions nord-americanes, començant per la revista *Atlantic Monthly*, que curiosament els havia proposat d'escriure un article sobre aquesta temàtica. Aquest episodi inicial de la gènesi del llibre demostra fins a quin punt aquest tema era un tabú als Estats Units.

Abans d'endinsar-nos en el contingut del llibre, no ens podem estar de criticar el fet que l'edició catalana hagi eliminat les més de 1.350 notes de l'edició original, una decisió editorial que costa d'entendre en la mesura que impedeix que el lector català tingui accés a les referències bibliogràfiques del llibre.

El que és novedós del llibre i l'article no són pas les dades que proporciona, força conegudes en molts aspectes pels i les qui segueixen els mitjans crítics i determinats acadèmics progressistes nord-americans, sinó el fet que dos professors universitaris del sistema (concretament de la Universitat de Chicago i de Harvard) analitzin sense embuts la influència d'un seguit d'organitzacions pro-israelianes en la política exterior nord-americana a l'Orient Mitjà.

La tesi central dels autors és que actualment no hi ha raons estratègiques, que existien segons el seu parer durant la Guerra Freda, ni morals que justifiquin el suport polític, econòmic i militar incondicional dels Estats Units a l'Estat israelià, un suport que no rep cap altre país. Ans al contrari, segons Mearsheimer i Walt, hi ha evidències que aquest suport incondicional perjudica els interessos nord-americans al pròxim Orient i, per tant, caldria replantejar-lo i sobretot condicionar-lo.

Per als autors, la raó que des dels anys noranta ençà cap administració nord-americana no s'hagi replantejat aquesta relació especial cal buscar-la en l'existència d'un poderós lobby format per un conjunt d'organitzacions i individus sense comandament central que té com a objectiu únic i principal «determinar la política nord-americana en la direcció dels interessos d'Israel».

Aquest lobby compta amb prou recursos humans i econòmics per intentar dirigir el procés polític, tant al legislatiu com a l'executiu, i dominar el discurs públic sobre la política exterior relacionada amb l'Orient Mitjà. Amb relació al procés polític, remarquen que «per aconseguir que persones afins siguin nomenades per posicions clau, els grups del lobby lluiten per influir en els càlculs polítics dels representants que puguin op-

tar per una línia més independent».

En els darrers vint anys persones vinculades d'una manera o altra amb aquests grups de pressió han format part de l'executiu nord-americà. Així, la política exterior de les administracions de Clinton «va estar determinada en gran mesura per dirigents amb estrets vincles amb Israel o amb prominents organitzacions pro Israel», com ara Martin Indyk o Dennis Ross. El mateix es podria dir dels governs de Bush, per les relacions estretes dels neoconservadors amb el lobby pro-israelià.

Si ens fixem en els processos electorals, tot i que aquest lobby no pot influir en tots aquests processos malgrat «les quantioses donacions dels grups pro-israelians», en les darreres tres dècades «ha ajudat que molts candidats guanyessin les seves eleccions mentre que ha fet fora candidats considerats hostils a Israel».

Quant al domini del discurs públic, Mearsheimer i Walt afirmen que un dels principals objectius del lobby és assegurar-se que el discurs públic sobre Israel reculli raonaments que reafirmen el valor estratègic d'aquest Estat, que repeteixin la seva versió de la història d'Israel i de la seva fundació i que defensin les seves accions en els debats polítics amb l'objectiu de «convèncer tothom que els interessos i els valors dels Estats Units i d'Israel són els mateixos». Per assolir aquest objectiu intenta influir en el dis-

curs sobre Israel als mitjans de comunicació (on sens dubte ha tingut un èxit notable), als gabinets estratègics i al món acadèmic.

Un dels apartats més interessant del llibre és el dedicat als sionistes cristians, una tendència de l'extrema dreta cristiana que ha esdevingut el sector de «gentils» més rellevants del *lobby*, de manera que un neoconservador pro-israelià com Daniel Pipes ha arribat a dir que «a part de les Forces Armades d'Israel, els sionistes cristians dels Estats Units segurament són l'últim actiu estratègic de l'Estat jueu». Aquesta relació estreta amb l'extrema dreta cristiana, tradicionalment judeofoba, revela fins a quin punt és d'inconsistent i banal l'acusació d'antisemitisme a qualsevol que gosi criticar les polítiques de l'Estat israelià.

Al final del llibre els autors proposen reorientar la política exterior nord-americana, apostant per una estratègia de moderació externa a l'Orient Mitjà. Aquesta estratègia passa per ajudar a crear un Estat palestí que segueixi els anomenats paràmetres Clinton i per dur a terme una política d'acostament o de distensió amb Síria i Iran, que en principi eviti l'enfrontament directe amb aquests països. Aquesta reorientació estratègica implica al seu torn desenvolupar una nova relació amb Israel.

Aquests són a grans trets els arguments i les propostes dels politicòlegs nord-americans, que hem de tenir ben clar que s'emmarquen en els pressupòsits ideològics de la classe dominant del seu país, un dels principis fonamentals dels quals és considerar que la política exterior ha de servir per al manteniment de l'hegemonia dels Estats Units arreu del món. Per tant, l'objectiu del llibre és obrir un debat dins d'aquesta classe per cercar la millor política per assegurar aquesta hegemonia, sobretot després del fracàs del projecte neoconservador d'intentar transformar l'Orient Mitjà, un projecte que segons els autors ha perjudicat els interessos del seu país.

La crítica principal que es pot fer al plantejament dels autors és el fet de centrar-se exclusivament en l'esfera política,

a partir de la teoria del *lobby* i d'un plantejament idealista de la política exterior nord-americana, que segons Mearsheimer i Walt, tindria com a objectiu «mantenir la seguretat i la prosperitat del poble nord-americà». Hi manca, doncs, una anàlisi de classe que, per exemple, mostri com aquesta política exterior respon als interessos de la burgesia nord-americana. Caldria haver analitzat també la imbricació de la burgesia d'origen jueu amb la resta de la classe dominant nord-americana, que, entre d'altres raons, explicaria el conservadurisme extremista del nucli dur dels *lobby*, conservadurisme que contrasta amb la diversitat ideològica dels jueus nord-americans.

D'altra banda, hauria calgut que els dos politicòlegs nord-americans haguessin abordat alguns aspectes ideològics com ara el fet que el *lobby* pro-israelià troba el terreny adobat perquè el seu discurs s'escampi i fructifiqui perquè s'aprofita d'un racisme contra els àrabs i l'islam que es difon des de fa dècades quotidianament en pel·lícules i sèries televisives nord-americanes.

Lobby pro-israelià als Països Catalans?

La lectura llibre de Mearsheimer i Walt ens porta a plantejar-nos una qüestió d'abast diguem-ne més local: existeix un *lobby* pro-israelià als Països Catalans? La resposta és forçosament negativa, ja que de moment, sortosament, la situació al nostre país no resisteix la comparació amb el que socorre als Estats Units. Per exemple, l'Associació Catalana d'Amics d'Israel (ACAI) o l'Associació de Relacions Culturals Catalunya-Israel (l'ARCCI) no és ni de lluny l'AIPCC ni pels recursos humans i econòmics que pot moure ni, per tant, per la pressió política que pot arribar a exercir. Tampoc no existeix una burgesia d'origen jueu que formi part de la classe dominant catalana.

Una altra qüestió és el fet innegable que a l'opinió publicada són ben visibles un seguit d'opinadors clarament pro-israelians, els quals surten a defensar qual-

sevol barbaritat de l'anomenat estat jueu i democràtic (sic). I aquesta visibilitat mediàtica contrasta amb l'aparició més aviat esporàdica dels defensors i defensores equivalents de la causa palestina. Aquest major visibilitat mediàtica, però, es deu al fet els opinadors pro-israelians estan alineats amb l'*status quo* econòmic, social i polític que no pas els pro-palestins, més vinculats amb plantejaments transformadors des del punt de vista social i econòmic.

Malgrat la seva relativa insignificança i la manca d'arrel popular d'aquests opinadors, que es pot comprovar en la incapacitat crònica de mobilitzar les classes populars en favor de la seva causa, no cal menystenir-los. Segons el nostre parer, tot i que la seva acció i influència es limita al terreny de la lluita ideològica en l'àmbit mediàtic, l'enfrontament amb aquest sector de l'opinió publicada pro-israeliana és inevitable, sobretot perquè, com a altres països europeus, des que va començar el nou segle han convertit l'esquerra en un enemic a batre.

La raó principal perquè les forces progressistes i d'esquerra s'hagin convertit en la diana principal d'aquests opinadors, que, paranoicament, són qualificades d'antisemites, és la capacitat de mobilitzar les classes populars de diferents països europeus contra el terrorisme de l'Estat israelià. Per contra, per a aquesta opinió publicada, l'enemic ja no és l'extrema dreta europea o nord-americana, tot i la seva tradicional judeofòbia, ja que una part significativa d'aquesta extrema dreta veu Israel com un aliat a causa de la seva arabofòbia o islamofòbia.

I en el camp concret de l'independentisme, la confrontació entre el projecte liberal, alineat en general amb l'Estat d'Israel, i el social situarà també aquesta qüestió en el primer pla. Perquè el moviment independentista progressista d'arrel popular no pot combregar amb rodes de molí i acceptar que se l'associï amb un projecte (el sionista) basat en el racisme i en la neteja ètnica i en la subjugació i espoliació d'un altre poble.

A. CONTELL

